

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าครูที่ปรึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 651 คน จำแนกเป็น

- 1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 217 คน
- 1.2 ครูที่ทำหน้าที่หัวหน้าครูที่ปรึกษา จำนวน 217 คน
- 1.3 ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 217 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง ประกอบด้วย ผู้บริหาร หัวหน้าครูที่ปรึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 243 คน ตามประเภทของโรงเรียนที่มีระดับช่วงชั้นต่างกันแต่นำมาเทียบสัดส่วนได้กลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับช่วงชั้น

ตำแหน่ง	ระดับที่เปิดสอน						รวม	
	ประถมศึกษาปีที่ 1-6		มัธยมศึกษาปีที่ 1-3		มัธยมศึกษาปีที่ 1-6			
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ผู้บริหาร	164	57	38	16	15	8	217	81
หัวหน้าครูที่ปรึกษา	164	57	38	16	15	8	217	81
ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา	164	57	38	16	15	8	217	81
รวม	492	171	114	48	45	24	651	243

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นแบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ

(Checklist)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างยั่งยืนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 50 ข้อ จำแนกเป็น

1. ด้านการรู้จักนักเรียน จำนวน 10 ข้อ
2. ด้านการคัดกรองนักเรียน จำนวน 10 ข้อ
3. ด้านการส่งเสริมนักเรียน จำนวน 10 ข้อ
4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน จำนวน 10 ข้อ

5. ด้านการส่งต่อนักเรียน

จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อรับทราบข้อเสนอแนะและแนวทางที่ใช้ในการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การสร้างเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างเครื่องมือสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547 : 1-71) ศึกษาหลักการบริหารเชิงระบบ การออกแบบระบบคุณภาพ ของสถาบันวิจัยและพัฒนาการเรียนรู้ (2547 : 4-38)
2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากเอกสารและตำราของ วีรวรรณ ชินะตระกูล (2540 : 107-111) และบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 50-77)
3. ศึกษาเครื่องมือการเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากงานวิจัยของ วิเชียร ทวยเวียง (2547 : ภาคผนวก) กรมสุขภาพจิต (2546 : 154-161) จารุวรรณ รัตนมาลี (2547 : ภาคผนวก) และสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2547 : 27-89)
4. ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1
5. นำเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สร้างแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบ และให้คำแนะนำ แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข
6. นำเครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ตรวจสอบแก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย
  - 6.1 นางคาริน บุญพรมมา วุฒิการศึกษา ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ครูชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย โรงเรียนบ้านเม่นใหญ่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารเชิงระบบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 6.2 นายสุทิน กองเงิน วุฒิการศึกษา กศ.ม. (วัดผลและประเมินผล) ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาคุณ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผลประเมินผลและองค์ประกอบของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
  - 6.3 นางสาวบังอร บัวช่วย วุฒิการศึกษา กศ.ม. (ชีววิทยา) ผู้อำนวยการ โรงเรียนนิคมบ้านหัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1

เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

7. ปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ

8. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหาร หัวหน้าครู ที่ปรึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน 50 คน

9. ตรวจสอบการตอบแบบสอบถาม เพื่อวิเคราะห์หาคุณภาพ ดังนี้

9.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามรายข้อ ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมแต่ละด้าน (Item-total Correlation) ซึ่งพบว่า แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนก รายข้อตั้งแต่ 0.32-0.82 จำนวน 45 ข้อ จึงคัดเลือกไว้ใช้จริงทั้งหมด

9.2 นำแบบสอบถามจำนวน 45 ข้อ มาหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha-Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอนหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อแนะนำ ตัวผู้วิจัยและขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ออกหนังสือขอความร่วมมือในการกรอกแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 1 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. นำหนังสือแนะนำตัวผู้วิจัยและหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้ กลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง โดยนำส่งและรับคืนด้วยตนเอง ณ โรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง กำหนดระยะเวลาใน 4 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 1-30 กันยายน 2553

4. รวบรวม ตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มาดำเนินการจัดกระทำ กับข้อมูล

5. นำฉบับที่ไม่สมบูรณ์และแบบสอบถามที่ไม่ครบตามจำนวนไปขอความร่วมมือจาก กลุ่มตัวอย่างเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมให้ครบถ้วน ซึ่งจากการเก็บรวบรวมแบบสอบถามและ ตรวจสอบความสมบูรณ์ ทำให้ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 243 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

6. นำแบบสอบถามที่ได้ครบสมบูรณ์แล้วมาวิเคราะห์ข้อมูลประกอบการบรรยาย

การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างตอบครบทุกข้อที่เก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละฉบับ มาจัดกระทำข้อมูลตามลำดับ คือ

1.1 ตรวจสอบให้คะแนนแบบสอบถาม โดยเกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99)

ระดับดำเนินงาน	ตรวจให้คะแนน
มากที่สุด	5 คะแนน
มาก	4 คะแนน
ปานกลาง	3 คะแนน
น้อย	2 คะแนน
น้อยที่สุด	1 คะแนน

1.2 นำคะแนนการตรวจข้อที่ 1.1 มาหาค่าเฉลี่ยรวมในแต่ละฉบับ เพื่อเป็นคะแนนเฉลี่ยรวมของกลุ่มตัวอย่าง

1.3 นำคะแนนที่ตรวจแล้วมาวิเคราะห์ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อการวิเคราะห์หาระดับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย	ระดับการดำเนินงาน
4.51-5.0	อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51-4.50	อยู่ในระดับมาก
2.51-3.50	อยู่ในระดับปานกลาง
1.51-2.50	อยู่ในระดับน้อย
1.00-1.50	อยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.4 รวบรวมข้อเสนอนะจัดเป็นกลุ่มเพื่อหาความถี่ และจัดลำดับความสำคัญ

2. นำคะแนนที่ตรวจแล้วมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อเปรียบเทียบกับระดับการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารหัวหน้าครูที่ปรึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามระดับช่วงชั้น ด้วยการทดสอบ F-test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้และหาค่าความเชื่อมั่น โดยคำนวณจากสูตร การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ครอนบาค (Cronbach) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 99) ดังนี้

$$\text{สูตร } \alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ α	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม
K	แทน	จำนวนข้อของแบบสอบถาม
$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนของแต่ละข้อ
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ร้อยละ (Percentage) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 104)

$$\text{สูตร } P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ P	แทน	ร้อยละ
f	แทน	ความถี่
N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

2.2 ค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 105)

$$\text{สูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคะแนนในกลุ่ม

2.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 106)

$$\text{สูตร} \quad \text{S.D.} = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

ทดสอบสมมติฐานใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F - test ชนิด One Way Analysis of Variance : One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีของ เซฟเฟ้ (Scheffe')

$$\text{สูตร} \quad F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติ F
	MS_b	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Mean square between groups)
	MS_w	แทน	ค่าประมาณของความแปรปรวนภายในกลุ่ม (Mean square within groups)

เมื่อพบความแตกต่างทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ โดยวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe') ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 110)

$$F = \frac{(X_i - \bar{X}_i)^2}{MS_{\text{error}} \{(n_i + n_j) / n_i - n_j\}}$$

เมื่อ F แทน ค่าสถิติที่จะนำไปเปรียบเทียบกับค่าเกณฑ์เพื่อทราบ
ความมีนัยสำคัญ

$\bar{X}_i, \bar{X}_j$ แทน ค่าเฉลี่ยของกลุ่มที่ i และกลุ่มที่ j ตามลำดับ

MS_{error} แทน ค่าประมาณของความแปรปรวนของความคลาดเคลื่อน

$N_i + n_j$ แทน จำนวนสมาชิกในกลุ่มตัวอย่างที่ i และกลุ่มตัวอย่างที่ j
ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY